

Ne becsüljük le az alkalmazott művészeteket, ami ma talán őszintébb mérőfoka egy ország kulturájának, mint a tiszta «l'art pour l'art».

A NYOMDAMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS, melynek részletes ismertetését lapunk más helyén közöljük, a közönség széles rétegeiből vonzza magához a látogatókat. Már rég nem volt az Iparművészeti Múzeumnak ennyi szakértő látogatója, mint a Bibliophil Társaság e nagyszerű nemzetközi kiállítása alkalmából. A különféle szakiskolák növendékei után az egyetemi Gerevich-szeminárium hallgatói nézték végig a gyűjteményeket, majd a nyomdászok Főnökegyesületeinek tagjai tekintették azt megtestületileg. E két utóbbi csoport vezetésénél a kiállítás rendezője, Reiter László grafikus szolgált magyarázatokkal.

• TÁRSULATUNK • • KÖZLEMÉNYEI •

TÁRSULATI KÖZLEMÉNYEK. A Propagandabizottság 1932 március hó 3-án tartott ülést, amelyen Nádler Róbert választmányi tag javaslatára Wälder Gyula építőművészt, a műegyetem tanárát választották meg egyhangúlag a bizottság elnökévé.

Wälder Gyula megválasztása alkalmából meleg szavakkal mondott köszönetet. Új ember a nagy és szép hagyományokkal rendelkező Társulatnál, de éppen ezért akar dolgozni a Társulat nemes céljainak érdekében. Hoffer Imre ügyvezető bejelenti, hogy a nyári lakberendezési kiállítás a Technológia termelében lesz, hogy a Társulat kollektívát küldött a milánói árumintavásárra és hogy a gazdasági bizottság megadta az anyagi lehetőséget ahhoz, hogy a forgótökből vásárolt Iparművészeti tárgyakból évenként 30—40 darab sorsoltassék ki a Társulat tagjai között a propaganda hatásosabbá tételére. Jelenti továbbá, hogy a Társulat vidéki propagandakiállítások rendezését vette tervebe és hogy a rádióban tartandó Iparművészeti előadásoknak a gondolatát is meg kellene valósítani. Felhívja a bizottság figyelmét, hogy a Társulat fennállásának 50-ik évfordulója 1935-ben lesz. Jónak tartaná, ha a Társulat lépéseket tenne a nem politizáló Magyar Iparművészetnek a megszállott területekre való beengedése érdekében.

Végül jelentést tesz Ligeti Miklós javaslatáról, hogy a Társulat vidéki kiállításait kisebb képzőművészeti anyaggal kellene kombinálni. F. Kovács Erzsébet, Schöber József, Thomas Antal hozzászólása után a bizottság a bejelentéseket tudomásul vette. Richter Aladár a jubileumi ünnepek szempontjából az anyagi fedezet megteremtését tartja igen fontosnak, főleg azért, hogy az esetleges szükséges installáció felépítése és jubileumi díjak kifizetése lehetséges legyen. Urbányi Vilmos hozzászólása után az elnök kijelenti, hogy a jubileumi program kidolgozása napirendre kerül. Richter Aladár és Urbányi Vilmos még a kedvezményes tagdíjak ügyét teszik szóvá. Schöber

József mint a gazdasági bizottság elnöke ezt a kérdést rendkívül kényesnek tartja és ezért e tekintetben megfontolást ajánl. Zádubánszky Irén javasolja, hogy a hölgybizottság kérje fel védnökéül Anna királyi hercegaszszonyt. A propagandabizottság ezt az indítványt egyhangúlag fogadta el.

1932 március hó 17-én a propaganda bizottságnak egyik albizottsága, a hölgybizottság tartott ülést Seenger Béla elnöklésével, aki megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy milyen fontos szerep jutott a magyar hölgyeknek az egyes kulturális törekvések propagálásában. Ezt a nagy segítséget a Társulat sem nélkülözheti ezért felkéri a jelenlévő hölgyeket, hogy alakítsanak egy külön bizottságot, abból a célból, hogy a magyar Iparművészetnek és a magyar árunak minél nagyobb propagandát csinálhassanak.

Biztosítja a hölgyeket, hogy működésükben az elnökség legmesszebbmenő támogatására számíthatnak. Schöber József azzal egészíti ki az elnök szavait, hogy a hölgybizottságnak gazdasági alapon is kell dolgoznia, főleg az ajándékozás művészetét kell kifejleszteni. A hölgybizottságnak működését Iparművész teadélutánokkal kell megkezdeni. Végül nagyon fontosnak tartja a működésnek idővel vidékre való kiterjesztését. Györgyi Dénesné örömmel üdvözlö az eszmét és kérdi, hogy mily módon óhajtják a felvetett gondolatot kiépíteni. A kérdésre Hoffer Imre ügyvezető adja meg a szükséges felvilágosításokat. Zádubánszky Irén hozzászólása után Hoffer Imre ügyvezető javasolja műsoros tea rendezését. F. Kovács Erzsébet és Györgyi Dénesné hozzászólása után az elnök bejelenti, hogy a felmerült gondolatokat a bizottság magáévá tette.

1932 április hó 6-án a hölgybizottság tartott ülést, amelyen a következők vettek részt: Tóttóssy Ella, Páder Emma, Kelemen Aranka, Kiss Erzsébet, Nesnera Ida, Endrődi Margit, Szalai Margit, Schöber Józsefné, Lakatos Artúrné, Löbl Ödönné, Mátyás Ernőné, Husztek Sándorné, F. Kovács Erzsébet, Wendelin Margit, báró Szalay Gáborné, ifj. Richter Aladárné, vitéz Vináry Ervinné, German Margit, Haraszi Mária, Dajbukát Mária, Komarnleka Mária Györgyi Dénesné, Haidegger Lajosné, Okrutzky Erzsébet, Gruber Károlyné, Wälder Gyula, Szablya Frischauf Ferenc, Szablya János, Grabovicsky Leon, Bartha Albert, Schöber József, Hoffer Imre ügyvezető, Helbing László.

Wälder Gyula mint a propagandabizottság elnöke örömeinek adott kifejezést afölött, hogy ilyen szép számú résztvevő érdeklődik a Társulat iránt. Felkérte Hoffer Imre ügyvezetőt, hogy a hölgybizottság munkaprogramját ismeresse. Hoffer Imre ügyvezető bejelenti, hogy a részletes munkaprogramot a megadott címekre szétküldötte és azt a jelenlévők is mind ismerik. A rendkívül sok nehézséggel küzdő magyar Iparművészeknek igen fontos, hogy a magyar hölgyközönség megértéssel és lelkesedéssel támogassa nehéz munkájukat, ezért felkéri a jelenlévő hölgyeket, hogy a munkaprogram pontonkénti tárgyalásánál minél többen szóljanak hozzá. Az elnök felkérésére Hel-

b l n g L á s z l ó olvassa fel a hölgybizottság munka-programmját, amely egyes pontjait Hoffer Imre ügyvezető magyarázza. Hozzászóltak: Kelemen Aranka, aki a vidéki és külföldi címek beszerzését tartja kívánatosnak, Szablya János, aki javasolja, hogy az első műsoros összejevetelt május elején kellene megtartani és azt a kérést intézi Wälder Gyula a bizottsági elnökhöz, hogy az első előadást ő tartsa. A bizottság felkérésére Wälder Gyula köszönetet mond a bizalomért és az első előadás megtartását vállalja. A programm egyéb pontjait rendkívül élénk megbeszélés követte, amelyben résztvettek Schöber József, aki a Társulat hivatalos lapjának, a Magyar Iparművészetnek intenzív támogatására hívja fel a hölgybizottság figyelmét. Grabovicsky Leon, aki az idegenforgalmi szervekkel való összeköttetések létesítésének fontosságát hangsúlyozta. Haraszthy Mária, aki szívesen látná a Társulat hivatalos lapjában a textilművészettel való erőteljesebb foglalkozást, F. Kovács Erzsébet, aki javasolja, hogy az iskolák ne csak könyveket, hanem olcsóbb iparművészeti tárgyakat adjanak jutalomdíjjal és végül Kelemen Aranka, aki fontosnak tartaná, hogy a Társulat a nyelvtudással bíró tagjait írná össze az idegenforgalom érdekében. Elnök végül kimondta, hogy a bizottság a felmerült gondolatokat magáévá teszi és további lelkes munkára kéri a bizottság tagjait.

1932 április 8-án a Társulat igazgatósága és gazdasági bizottsága tartott együttes ülést Seenger Béla elnöklésével. Hoffer Imre ügyvezető a rendes évi közgyűlés megtartására vonatkozó javaslatát terjeszti elő. Jelentést tesz a Társulathoz a tervpályázat sikeres eredményéről, amennyiben 1920 pályázó 696 pályamunkával vett részt, az anyagot a bírálóbizottság zsűrizte. A bírálat eredményét a Társulat a napilapokban is közzétette. Pályadíjakra és vásárlásokra a Társulat összesen 2060 pengőt fizetett ki. A pályadíjas terveket a Társulat kiállítási helyiségében egy héten át kiállította. Jelenti, hogy a kultuszminisztérium által eladásra leküldött 1000 darab művészeti sorsjegyből eddig körülbelül 600 darabot adott el a Társulat.

Javasolja, hogy az iskolák a Társulat állandó kiállításainak látogatásánál személyenként csak 10 fillér belépti díjat fizessenek. Több hozzászólás után az együttes ülés a jelentésben említett eredményeket örömmel vette tudomásul és hozzájárul, hogy az iskolák csak 10 fillér belépti díjat fizessenek abban az esetben, ha legalább 50 személy jelentkezik. Schöber József indítványára a jelölőbizottság tagjaivá a következőket választja meg: Helbing Ferenc, Menyhért Miklós, Ohmann Béla, Urbányi Vilmos, Hosszú István és Nagy Antal. Az ügyvezetők kérésére az együttes ülés 300 pengőt bocsájt a kiállítási bizottság rendelkezésére az ezüst-pályázat kiírására. Végh Gyula jelentést tesz a londoni Victoria and Albert múzeum ügyében. Beszerzett információi szerint a lapokban megjelent közlemény csak részben igaz, mert a Múzeum 1883 óta nem kapott pótlást Magyarországtól. A maga részéről akciót indított, amelynek eredménye-

ként körülbelül 50 darabból álló gyűjtemény fog a nevezett múzeumokba menni a kikötéssel, hogy dacára annak, hogy a kiküldendő anyagban megszállt területi dolgok is vannak, azok magyar anyagnal állíthatók csak ki. Az együttes ülés nagy örömmel vette tudomásul Hoffer Imre ügyvezető jelentéséből, hogy a Magyar Iparművészek Országos Egyesületének nagyszerű kiállítása volt Japánban. Schöber József részletesen ismerteti a költségvetést és a mérlegelőirányzatot, valamint a nyugdíjkérdést.

Elnök végül kimondja a határozatot, hogy az együttes ülés a bejelentéseket tudomásul vette és a kiállítási bizottságnak 4000 pengős keretet szavaz meg az év végéig.

1932 április 12-én a kiállítási és bíráló bizottság együttes ülést tartott Menyhért Miklós elnöklésével. Hoffer Imre ügyvezető jelentést tesz a kiírt tervpályázat eredményéről. A lakberendezési tervek kivitelezésére vonatkozólag összeköttetésbe fog lépni az iparosokkal. Ismertette az igazgatóság határozatait a vidéki kiállítások ügyében. Jelenti, hogy az igazgatóság 30 kg ezüstöt vásárolt és 300 pengőt szavazott meg sportdíjtervek beszerzésére pályázat útján. Richter Aladár javasolja, hogy a pályázat terjedjen ki plakettekre is. Legyen egy 100 pengős első díj és a fennmaradt összeget jutalmak címén adja ki a bírálóbizottság megfelelő tervekre. Ligeti Miklós szerint jobb lenne, ha nem fix díjakat tűzne ki a Társulat, hanem belátása szerint osztaná fel a megfelelő tervek között 300 pengőt. Teles Ede javasolja, hogy a dolog sürgősségére való tekintettel kész tárgyakkal is lehessen pályázni. Szablya Frischauf Ferenc meghatározott pályadíjak kiírását javasolja, de a jurynek is kell némi mozgási szabadságot biztosítani. Ha kész tárgyakkal is lehet pályázni, az esélyek nem egyenlők. Hosszabb vita után Menyhért Miklós elnök kimondja a határozatot, amely szerint Richter Aladár, Teles Ede és Ligeti Miklós felkéretnek, hogy az ügyvezető közreműködésével készítsék el a pályázati felhívást. Többek hozzájárulása után az együttes ülés úgy határoz, hogy a lakberendezési kiállításnak öszre való megtartását javasolja és az installációk rendezésére szűkebb pályázat formájában Fábry Pált, Erhardt Ernőt és Urbányi Vilmost kéri fel. A plakett-pályázatra pedig Helbing Lászlót, Dalos Hannát és Kaesz Gyulát kéri fel. Bodon Károly és Urbányi Vilmos hozzájárulása után az ügyvezető jelenti, hogy a winnipegi konzulátus kéri, hogy az ott felállítandó múzeum részére magyar népművészeti anyagot kaphasson. A kérdés tanulmányozására az együttes ülés F. Kovács Erzsébetet kéri fel.

MEGHÍVÓ. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat XLVII. rendes évi közgyűlésére, melyet 1932 május hó 29-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartunk meg az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37. sz.) I. emelet 50. számú termében.

Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. A választmány jelentése a Társulat 1931. évi működéséről.

3. Az 1931. évi közgyűlésen megválasztott számvizsgálók jelentése és indítványuk a felmentés megadására. 4. Az 1932. évi költségvetés megállapítása. 5. 18 választmányi tag, valamint 5 számvizsgáló választása. 6. Esetleges indítványok.

Kérjük mélyen tisztelt tagtársainkat, hozzák magukkal tagjegyüket. Az alapszabályok 26. §-a értelmében csakis a tárgysorozatba felvett ügyekről tárgyalhat a közgyűlés.

TÁRGYSORSJÁTÉK. Tisztelt tagjainkkal újból közöljük, hogy tárgysorsjátékunkat az idén megtartjuk a pénzügyminiszter úr engedélyével, június hó 20-án.

Mindazok, kik folyó évi tagdíjuknak legalább felét május hó 30-ig befizetik (Postatakarékpénztári csekkszámola száma 8519. sz.), a sorsjátékban résztvesznek. A sorsolás eredményét a napilapokban közzétesszük és a Magyar Iparművészet legközelebbi számában hozzuk.

KELETI ILONKA JUBILEUMA. Bensőséges eseménye volt a közelmúltban Társulatunk egyik igen érdemes tisztviselőjének, Keleti Ilonkának 25 éves szolgálati jubileuma.

Keleti Ilonka 1907 tavaszán kezdte működését és azóta mindenkor ügybuzgósággal, lelkiismeretességgel, tapintatos körültekintéssel szolgálta a Társulat ügyét.

Az elnökség ez alkalomból egy vésett ezüstplakettel ellátott díszdobozt (Misák László ötvösművész műve) adott át az ünnepeltnek, megemlékezésül a hűségben eltöltött 25 év munkájáért és ragaszkodásáért.

Megragadjuk a kedves alkalmat, hogy Keleti Ilonka kedves munkatársunknak érdemeiről e helyütt is elismeréssel megemlékezzünk.

• I N M E M O R I A M •

ID. JANC SURÁK GUSZTÁV. A magyar kézműves iparosság egyik kiváló egyénisége, id. Jancsurák Gusztáv, Magyarország aranykoszorús rézműves mestere, számos bel- és külföldi kitiüntetés birtokosa, nemes alkotó munkában eltöltött életének 84-iki évében elhunyt.

A megboldogult kiváló típusa volt annak a régi iparosgárdának, mely keze munkájával szerezte magának hírnevet, elismerést és szakmájának művelésében lelki gyönyörűséget lel és áraszt maga körül.

Társulatunk, mint hosszú évtizedeken át volt hűséges tagja, pártolója és kiállítója emlékéért híven őrzi. Az ő alkotásai mindennél maradandóbb kegyeletet biztosítanak az elismert mester számára.

RERRICH BÉLA elhalálozása alkalmából nagyon sokan keresték fel a Comité Permanent International des Architectes magyar osztályát részvétnyilatkozatukkal. Dr. Bierbauer Virgilnek a magyar osz-

tály titkárának szíves közlése alapján hozzuk az alantálló illusztris névsort, amely mutatja, hogy nagy építőművészeinknek váratlan elköltözése milyen széles körben keltett megdöbbenést még külföldön is. C. P. I. A. elnöke Joseph Cuypers, főtitkára A. Rosenboom (Bruxelles). A C. P. I. A. következő osztályai: Franciaország (E. Maigrot), Németalföld (Slothoover) Wills (Nagy-Britannia), Cart de Lafontaine (Olaszország), Calza-Bini (U. S. A.), G. Totten, Norvégia (Hals, Mostue). Egyes országok építész testületei nevében: Németország: W. Kreis, Norvégia: A. Eide, Románia: P. Antonescu. A berlini, kieli és müncheni egyetemek rektorai — kiket a megboldogult az elmúlt évben meglátogatott. Személyük szerint kifejezték részvétüket: N. Balanos (Athen), G. Boni (Milano), F. v. Brettsehneider (Pozsony), A. Defrasse (Párizs), Fr. Höger (Hamburg), R. Jaksch (Wien), H. Junge (Bern), Fr. Kiek (Praha), A. Klein (Berlin), E. Kriezis (Athen), Macit Rüstü bey (Istanbul), W. Mareh (Berlin), E. Pontremoli (Párizs), J. Stübber (Münster), G. Sutherland (Manchester), G. Totten (Washington).

SZABADI FERENCÉ szül. STRASSZER LIDIA elhunyt fiatalon, életének 29-ik évében. Az O. M. Kir. Iparművészeti Iskola elvégzése után önálló iparművészeti tevékenységet folytatott. Társulatunk kiállításain gyakran szerepelt kedves, magyar tárgyival.

Őszinte szomorúsággal veszünk búcsút érdemes munkásságú kiállító tagtársunktól, kinek sok reményre jogosító tevékenységét oly korán szakította meg a halál.

GAUL KÁROLY (1854—1932). A magyar iparoktatásnak és iparnak, valamint a műszaki irodalomnak pótolhatatlan vesztesége Gaul Károly halála. Társulatunkhoz 30 év munkás emléke fűzi a megboldogultat, kinek választmányi működése, tanácsadásai, ösmereteinek gazdag tárháza, mindenkor készséggel állott szolgálatára nemes ügyünknek. Főleg a faipari és bútorművészeti irányzatok voltak azok, valamint a szervező munkában való segítő készség, mellyel ő Társulatunkat önzetlenül támogatta.

Munkás életét sokirányú tevékenység töltötte ki. Mint hivatásának élő lelkes tanár, főleg a faipari szaktanulmányok megteremtője volt hazánkban. Tevékenységének további útja az iparosok további képzésében mondható korszakot alkotónak. Mint a Technológiai Iparmúzeum igazgatója, a kisipar fejlesztését és a kisipar érdekeinek felkarolását tekintette legfőbb feladatának.

Mint az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács előadója, négy évtizeden vette ki részét a hatalmas munkából.

Mint ember, szíves jóakarata, komoly, fáradhatatlan munkaszeretete, egyszerű őszintesége gazdag szellemi örökség, melynek fényében emlékéért kegyelettel őrizzük.